

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ШЛЯХИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ В ДІАСПОРІ 30-50 РОКІВ ХХ ст.

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «26» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Шляхи розвитку української літератури в діаспорі 30-50 років ХХ ст.»
Викладач (-і)	Слоньовська Ольга Володимирівна
Контактний телефон викладача	(0342)596074, 0679356609
Е-mail викладача	olga.slonovska@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 кредити
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: 15 год. Понеділок 11.30-13.30. Кафедра української літератури, 303 авд. Онлайн-консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота з 11.30-13.30 viber (+3800991329355).
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Шляхи розвитку української літератури в діаспорі 30-50 років ХХ ст.» вивчається студентами-магістрами у першому семестрі першого курсу навчання й має на меті ознайомлення з особливостями творчості українських письменників-емігрантів, які в радянські часи творили українську національну літературу та вітаїстичний міф України за межами материкової радянської України. Курс покликаний допомогти студентам-магістрам набути належні знання з української літератури загалом, сформувати вміння аналізувати міф України як метафізичну консолідуєчу конструкцію. Унаслідок вивчення курсу студент-магістр має на основі засвоєних теоретичних понять уміти ефективно застосовувати свої знання під час проведення занять різного типу, індивідуальної, самостійної та дистанційної форми навчання.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Проблема дослідження міфу в художній світовій літературі та фольклорі не нова й неодноразово науково опрацьовувалася як у ХІХ, так і протягом усього ХХ століття, навіть у сучасному зарубіжному літературознавстві, попри напрацьований роками інструментарій методології міфологізму й безперервну наступність досліджень і відкриттів, досі існує невідповідність змісту певних понять і термінів насамперед через дифузність міфу і його складників. В українському літературознавстві цього періоду методологія міфологізму як інструментарій аналізу була відсутня взагалі, тому ні значних набутоків, ні наступності відкриттів немає.</p> <p>Забезпечення належної теоретичної і практичної підготовки студентів-магістрів до перспективи навчання на третьому (аспірантському) рівні вищої освіти й після захисту кандидатських дисертацій, до подальшої роботи у ЗВО; забезпечення фундаментальними знаннями, ознайомлення з розвитком сучасних літературознавчих методологій, зокрема постколоніальної критики, психоаналізу, структуралізму, постструктуралізму, інтертекстуальності, герменевтики, компаративістики, міфологічної критики.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p><u>Інтегральна компетентність.</u> Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського мовознавства, літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u> ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p>	

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 6. Уміння розробляти та застосовувати освітню програму і навчально-методичні матеріали відповідно до конкретного освітнього контексту; здійснювати добір методів і засобів навчання, спрямованих на розвиток індивідуальних творчих здібностей учасників освітнього процесу.

ФК 7. Здатність проводити фахово орієнтовані наукові дослідження, брати участь у різних формах наукової комунікації.

ФК 10. Уміння виявляти і розробляти проблематику щодо створення проєктів із вивчення сучасних літературних напрямів, творчості окремих українських письменників, їхнього впливу на розвиток суспільних процесів та формування культурного середовища.

Програмні результати навчання:

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 19. Виявляти, аналізувати і систематизувати давні й нові мовні та літературні явища в межах обраної філологічної спеціалізації.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Перший	035 Філологія	Перший	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Методологія міфологізму як апарат аналізу творів красномовства української діаспори	2	2	10
Тема 2. Природа геніального як запорука міфопоетичного мислення	2	2	5
Тема 3. Духовне і плотське в трактуванні народного міфу	2	2	5
Тема 4. Україна в контексті національного міфу	2	2	10

Тема 5. Українська держава майбутнього	2	2	10
Тема 6. Особливості лірики Тодосія Осьмачки	2	4	10
Тема 7. Методика наукової інтерпретації творчої спадщини Василя Барки й Уласа Самчука			
Тема 8. Проблема геніальності в розробці митців української діаспори		2	5
Тема 9. «Успіхи, напрацювання й досягнення літератури української діаспори 20 – 50-их рр.»		2	5
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відповідає «Положенню про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Допуск до заліку становить максимум 50 б., залікова робота – максимум 50б. Здобувачі освіти отримують максимальну 100 б. за умови успішного та вчасного виконання практичних завдань, контрольної роботи та підготовки самостійної роботи.
Вимоги до письмової роботи	Письмова контрольна робота містить теоретичні питання і практичні завдання для перевірки навичок і здібностей. У теоретичній частині – розкриття особливостей творчості українських письменників-емігрантів, які у 20-50-их рр. 20 ст. творили українську національну літературу. Практичні завдання – це аналіз міфу України у творчості вказаних письменників як метафізичної консолідуючої конструкції.
Практичні заняття	Максимальна оцінка за кожне практичне заняття 5 балів, що в загальному становить 25 балів. Окремі оцінки на практичних заняттях отримують додатково здобувачі ще за тестові завдання – 3 бали і 2 бали за мультимедійні елементи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Успішне і вчасне виконання всіх форм роботи (практичної, самостійної, контрольної). За всі види робіт на практичних заняттях максимальна оцінка становить 30 балів. Самостійна робота – це максимум 10 балів і контрольна робота – максимум 10 балів. Для допуску до заліку потрібно набрати 50 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік; форма задачі: усні індивідуальні виступи, участь в обговоренні та доповненні інших виступів (50 балів).

7. Політика курсу

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та

правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. О. Слоновьська. Ефект амальгами: Міф України в літературі української діаспори 20 – 50 -их рр. ХХ ст. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. 584 с.
2. Бикова Т. “І встали гори, і промовили...”: художнє відображення національно-визвольних змагань 1918 – 1919 рр. у гуцульському тексті Уласа Самчука. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Літературознавство: збірник наукових праць / за ред. д.ф.н. Ткачука М.П. Тернопіль: ТНПУ, 2015. Вип. 42. С. 28 – 32.*
3. Гурдуз А. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця ХІХ – першої третини ХХ ст.: монографія. Миколаїв: Вид-во МДГУ імені Петра Могили, 2018. 214 с.
4. Пінчук С. Дві епохи Уласа Самчука: український прозаїк. *Вітчизна*. 1993. № 11–12. С. 141–146.
5. Пінчук С. Улас Самчук: життя і творчість. *Слово і час*. 1995. № 2. С. 11–17.
6. Пінчук С. Улас Самчук і його роман-епопея “Волинь”. Київ: Дніпро, 1993. Т. 2. – С. 325–333.
7. Слоновьська О. Міфопоетична парадигма «великого часу» в літературі української діаспори 30-х – 50-х років. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Діалог літературознавства і методики навчання: Шляхи аналізу художнього твору»*. Переяслав-Хмельницький, 2006. С. 48–56.
8. Слоновьська О. Подолання людиною простору і часу в міфічному аспекті втечі та митарств. *Українська мова і література в школі*. 2004. № 3. С. 55–60.
9. Слоновьська О. Подолання людиною простору і часу в міфічному аспекті втечі та митарств: продовження. *Українська мова і література в школі*. 2004. № 4. С. 68–73.
10. Слоновьська О. Синдром піфії як провідницькі можливості міфологічного мислення та метафізика творчості письменників української діаспори 20-х – 50-х років ХХ століття. *Вісник Прикарпатського ун-ту. Філологія*. 2014–2015. Вип. 42–43. С. 92–96.

11. Слоньовська О. Слід невлвовимого Протея: міф України в літературі української діаспори 20-х – 50-х років ХХ століття: монографія. Івано-Франківськ – Коломия: Плай: Вік, 2007. 688 с.
12. Слоньовська О. Фольклорно-міфологічний аспект ліричного героя-вісника й автора-вісника у збірці Олега Ольжича «Вежі». *Прикарпатський вісник НТШ*. 2009. № 2 (6). С. 199–207.
13. Слоньовська О. Художня еротика: особливість прози Марка Черемшини і Тодося Осьмачки. *Українська мова та література*. 2005. № 9. С. 13–16.
14. Бурленкова І. Поетика малої прози письменників МУРу: 40-і – 60-і рр. ХХ ст.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук: спеціальність 10.01.01 – “Українська література”. Київ, 2010. 37 с.
15. Слоньовська О. «Чи виросла у нас уже Голгофа?»: історичний роман Р. Іваничука «Орда». *Дивослово*. 1994. № 5–6. С. 45–46.
16. Слоньовська О. «Я не геній, синку милий»: кілька зауваг до проблеми геніальності митця. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 10. С. 23–29.
17. Слоньовська О. «Я не геній, синку милий»: кілька зауваг до проблеми геніальності митця: продовження. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 11. С. 11–14.
18. Василишин О. Улас Самчук у політкультурному просторі: до питання про рецепцію Канади Уласом Самчуком. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Літературознавство: збірник наукових праць / за ред. д. ф. н. Ткачука М.П. Тернопіль: ТНПУ, 2015. Вип. 42. С. 33 – 36.*
19. Жулинський М. Він – із подвижників Божих: Василеві Барці – 90. *Літературна Україна*. 1998. С. 9.
20. Барка В. Жовтий князь. Київ: Український центр духовної культури, 1997. С. 133 – 383.
21. Багряна Г. «І довго ти будеш плакати за мною»: спогади дружини І. Багряного / Галина Багряна. Дніпро. 1992. № 10-11. С. 176–179.
22. Багрянний І. «Держіть поїзд!»: уривок із другого тому роману «Маруся Богуславка» // Багрянний І. Вірю!: хрестоматія. Дейтройт. Харків: Фондація імені І. Багряного, 2000. С. 326–342.
23. Багрянний І. Золотий бумеранг та інші поезії. Київ: Рада, 1999. 679 с.
24. Багрянний І. Під знаком Скорпіона: з творчої спадщини письменника: Поезія, проза, публіцистика / упоряд. та авт. перед. О.Шугай. Київ: Смолоскип, 1994. 240 с.
25. Дзюба І. Романтик серцем, реаліст думкою: до 90-річчя від дня народження Івана Багряного. *Освіта*. 1996. 16 жовтня. С. 12 – 13.
26. Балаклицький М. «Нова релігійність» Івана Багряного Київ: Смолоскип, 2005. 167 с.
27. Гаврильченко О. “Огненне коло” Івана Багряного / Олег Гаврильченко, Андрій Коваленко. Київ. 1991. № 3. С. 92–96.
28. Гаврильченко О. Штрихи до літературного портрета Івана Багряного. Київ: Дніпро, 1992. С. 5–18.
29. Дзюба І. Громадянська снага і політична прозорливість: до 90-річчя від дня народження Івана Багряного. *Дивослово*. 1996. № 10. С. 3 – 8.
30. Аквінський Т. Коментарі до Арістотелевої “Політики” / Пер. з латини О. Кислюка. Київ: Основи, 2003. 795 с.
31. Багрій Р. Шлях сера Вальтера Скотта на Україну. / Переклад Л. Шарі-нової. Київ: Всесвіт, 1993. 290 с.
32. Багрянний І. Золотий бумеранг та інші поезії. Київ: Рада, 1999. 679 с.

33. Багрянний І. Людина біжить над прірвою. Київ: Український письменник, 1992. 320 с.
34. Багрянний І. Під знаком Скорпіона: Поезія. Проза. Публіцистика. Київ: Смолоскип, 1994. 240 с.
35. Барабаш Ю. Український Єремія Євген Маланюк: парадигма малоросійства. *Слово і час*. 1997. № 1. С. 15–24.
36. Барт Р. Від твору до тексту . Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Зубрицької М. Львів: Літопис, 1996. С. 378–384.
37. Гаврильченко О., Коваленко А. “Огненне коло” Івана Багряного. Київ. 1991. № 3. С. 92–96.
38. Гаврильченко О., Коваленко А. Штрихи до літературного портрета Івана Багряного. Київ: Дніпро, 1992. С. 5–18.
39. Герменевтика і деконструкція: дискусія Г. -Г. Гадамера і Ж. Дерріди. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів: Літопис, 1996. С. 223–226.
40. Зборовська Н. На згарищі спаленої душі: Про прозу Т. Осьмачки. Сучасність. 1997. № 6. С. 137 – 144.
41. Зборовська Н. Про чоловіка-сатану у прозі Тодося Осьмачки. *Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків*. Львів: Літопис, 1999. С. 73 – 80.
42. Зборовська Н. “Танцююча зірка” Тодося Осьмачки. Київ: Козаки, 1996. – 63 с.
43. Іванишин П. “Національний підхід” Євгена Маланюка – авторський метод національно-екзистенціальної методології: Підстави до експлікації. *Україна: Культурна спадщина, Національна свідомість. Державність: ювілейний збірник на пошану члена-кореспондента НАН України Миколи Ільницького*. Львів, 2004. С. 374 – 382.
44. Іванишин П. Фальшування Т. Шевченка як спроба утвердження політичного міфу. *Літературна Україна*. 2004. С. 3.
45. Ільницький М. Критики і критерії. Львів: ВНТЛ, 1998. 147 с.
46. Ільницький М. Степове прокляття України: Історіографія поезій Євгена Маланюка. *Українська мова і література в школі*. 1993. № 7. С. 3 – 10.
47. Клочек Г. Проблема “міфотворця”: Момент істини. *Літературна Україна*. 2003. С. 2–5.
48. Ковальчук О. Новітній українець у Саду Страждань: Образ головного героя роману Івана Багряного “Сад Гетсиманський”. *Дивослово*. 1997. № 7. С. 38 – 40.
49. Колесниченко-Братунь Н. “Старший боярин” Т. Осьмачки і традиції європейської прози: До 100-річчя від дня народження письменника. *Дзвін*. 1995. № 4. С. 59 – 63.
50. Костенко Л. Геній в умовах заблокованої культури. *Літературна Україна*. 1991. С. 1–3.
51. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала. Київ: КМ Academia, 1999. 31 с.
52. Куценко Л. “Казка, що так немузикально й боляче обірвалася”: Сторінки життя Євгена Маланюка. *Дивослово*. 1994. № 5–6. С. 5–9.
53. Куценко Л. “Ой та й лютий же місяць лютий!”: Історія одного автопророцтва Євгена Маланюка. *Дивослово*. 1997. № 1. С. 7–10.
54. Куценко Л. Співець степової Еллади: Про творчість Є. Маланюка. *Дзвін*. 1991. № 7. С. 138–141.
55. Маланюк Б. Спогади про батька. *Дивослово*. 1997. № 1. С. 11–12.
56. Салига Т. З Україною в серці: Штрихи до портрета Євгена Маланюка. *Українська мова і література в школі*. 1991. № 10. С. 56 – 64.

Слоньовська Ольга Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, професор кафедри
української літератури